

Από την εφημερίδα *Η Καθημερινή* (Πέμπτη 22 Απριλίου 2010)

Πνίγουν 214 αρχαιολογικούς χώρους

Το σχεδιαζόμενο φράγμα στον ποταμό Τίγρη εξυπηρετεί ενεργειακούς και γεωπολιτικούς στόχους

AFP

ΧΑΣΑΝΚΕΪΦ. Δύο φορές σχηματίστηκαν κοινοπραξίες με τη συμμετοχή ξένων εταιρειών για την κατασκευή του αμφιλεγόμενου φράγματος Ιλισού στον ποταμό Τίγρη και δύο φορές οι ξένοι έκαναν πίσω. Τώρα, έπειτα από τρεις δεκαετίες σχεδιασμού, η Τουρκία ανακοίνωσε ότι τα έργα για την κατασκευή του φράγματος ξεκινούν με χρηματοδότηση από τουρκικές τράπεζες και άλλες πηγές, πιθανόν αραβικές.

Η τουρκική τράπεζα Ακμπάνκ θα προσφέρει μέρος του 1,5 δισ. δολ. που απαιτείται για την κατασκευή. «Οι τράπεζες μπαίνουν στα έργα αυτά μόνο με οικονομικά κριτήρια. Το φράγμα Ιλισού θα είναι το τελευταίο παράδειγμα τέτοιου είδους για εμάς. Από δω και πέρα θα προσέχουμε και τις περιβαλλοντικές πτυχές», δήλωσε η επικεφαλής της τράπεζας Σουζάν Σαμπαντσι Ντιντσέρ.

Οι αντιδράσεις για το φράγμα, που θα έχει μήκος 1.820 μέτρα και ύψος 135, ενώ θα δημιουργεί ταμιευτήρα έκτασης 313 τετρ. χιλιομέτρων, προέρχονται κυρίως από αρχαιολόγους. «Το έργο απειλεί 214 αρχαιολογικούς χώρους» είπε ο ιστορικός Αντνάν Τσεβίκ. «Στην περιοχή υπάρχουν προϊστορικά, ελληνικά, Ασυριακά, Σασανιδικά, και προ-οθωμανικά ευρήματα» προσέθεσε.

Η Μεσοποταμία θεωρείται το λίκνο του ανθρώπινου πολιτισμού, καθώς εκεί βρέθηκαν για πρώτη φορά πολλές από τις ποικιλίες φυτών και ζώων που λειτούργησαν ως κινητήρια δύναμη του πολιτισμού. Η πόλη Χασάνκεϊφ, που θα βυθιστεί από την τεχνητή λίμνη, κατοικείται αδιάκοπα τα τελευταία 10.000 χρόνια.

Η τουρκική κυβέρνηση επιμένει στην κατασκευή του φράγματος για λόγους ενεργειακούς (το φράγμα, δυναμικότητας 1.200 MW θα προσφέρει το 3% της ενέργειας της χώρας) αλλά και γεωπολιτικούς. Μέσα από το φράγμα Ιλισού και τα υπόλοιπα 20 που περιλαμβάνονται στα Μεγάλα Έργα Νοτιοανατολικής Ανατολίας, η Αγκυρα θα ανακόπτει την ροή του Τίγρη και του Ευφράτη, στερώντας πολύτιμους υδάτινους πόρους από τη Συρία και το Ιράκ.

Χιλιάδες εκτοπίσεις

Το φράγμα Ιλισού θα εκτοπίσει δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους από τα σπίτια τους, (43.000 σύμφωνα με τις επίσημες εκτιμήσεις, πάνω από 70.000 σύμφωνα με τους πολέμιους του έργου), ενώ οι αποζημιώσεις που προσφέρονται από το τουρκικό κράτος θεωρούνται ανεπαρκείς.

Γι' αυτό τον λόγο και γενικά για τη μη συμμόρφωση της τουρκικής πλευράς με τις οδηγίες της Παγκόσμιας Τράπεζας για την κατασκευή μεγάλων φραγμάτων (μετά από πολλές αρνητικές εμπειρίες σε ολόκληρο τον κόσμο, η Παγκόσμια Τράπεζα

κατήρτισε κατάλογο μέτρων για να μετριάζονται οι οικονομικές, ανθρώπινες, φυσικές και πολιτιστικές συνέπειες της κατασκευής φραγμάτων) το γερμανικό, ελβετικό και αυστριακό Δημόσιο απέσυραν τον Ιούλιο 2009 τις εγγυήσεις προς τις τράπεζες τους που συμμετείχαν στη δεύτερη διεθνή κοινοπραξία. Η πρώτη κοινοπραξία είχε καταρρεύσει για αντίστοιχους λόγους το 2001.

«Ο Ευφράτης έχει ήδη καταστραφεί και τώρα ήρθε η σειρά του Τίγρη» δήλωσε ο δικηγόρος Μουράτ Κανό, που έχει προσφύγει δικαστικά κατά του έργου. «Ο Ερντογάν παρακολουθεί προσωπικά το έργο και ζητάει οικονομική βοήθεια από αραβικές χώρες, αφού η υποστήριξη των (τουρκικών τραπεζών) Ακμπάνκ και Γκαραντί δεν θα είναι αρκετή».